Ц98

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА**

ЦЮЛЮПА Наталія Леонідівна

УДК 37.011.31: 785

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В ПРОЦЕСІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2009

НБ НПУ
100041574

БІБЛІОТЕКА
НПУ імені М. П. Драгоманова

Дисертацією є рукопис.
Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України, м.Київ.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор
ЩОЛОКОВА Ольга Пилипівна,
завідувач кафедри фортепіанного виконавства і художньої культури Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Офіційні опоненти – доктор педагогічних наук, професор
РОСТОВСЬКИЙ Олександр Якович,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, професор, завідувач кафедри музичної педагогіки і хореографії;

кандидат педагогічних наук, доцент
РЕБРОВА Олена Євгенівна,
Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, заступник директора Інституту мистецтв.

Захист відбудеться 09 вересня 2009 р. о 16 год. 30 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий 07 серпня 2009 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради **Н.В.Гузій**

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Стратегічні пріоритети політики в галузі освіти спрямовують вищі навчальні заклади на підготовку фахівців, здатних оперативно реагувати на будь-які зміни в освітньому процесі, спроможних планувати свої дії та самостійно їх вирішувати. Основного значення у вирішенні цих завдань набуває компетентний підхід, який сьогодні уособлює інноваційні засади освіти та відповідає прогресивним світовим стандартам розвинутих країн. Це передбачає суттєве оновлення змісту і технологічної архітектоніки діяльності вищої школи: посилення ролі й оволодіння знаннями, орієнтованими на різні кваліфікаційні рівні, підвищення їх технологічності, створення умов для активної соціальної дії, розвитку креативності майбутніх учителів.

Визначена проблема актуалізується під час підготовки вчителів музики, діяльність яких спрямовується на залучення підростаючого покоління до глибокого пізнання кращих зразків музичного мистецтва.

Перехід на ступеневу систему навчання у галузі вищої музично-педагогічної освіти створює реальні можливості для підготовки не лише вчителя музики загальноосвітньої школи, а й викладача інструментального класу музично-педагогічного коледжу і педагогічного університету, що зумовлено вимогами ринку праці, зміною соціального замовлення на рівень готовності випускника до виконання основних виробничих функцій та можливістю самореалізації особистості через професійну діяльність.

Концептуальні аспекти компетентнісного підходу до фахової підготовки майбутніх учителів висвітлені у фундаментальних працях з психології та педагогіки (А.Андреєв, Н.Бібік, В.Гинецинський, Е.Зеєр, І.Зимня, І.Зязюн, А.Маркова, О.Савченко, О.Овчарук, В.Семиченко, В.Стрельнікова, Дж.Ревен, А.Хуторський та ін.).

У галузі фахової підготовки вчителя музики ці питання знайшли відображення у роботах Е.Абдулліна, Л.Арчажникової, Л.Рапацької, О.Олексюк, В.Орлова, Г.Падалки, О.Рудницької, О.Ростовського, В.Шульгіної, О.Щолокової та ін. Широкий спектр теоретико-методичних досліджень і публікацій, здійснений сучасними вченими (О.Бурська, В.Буцяк, Л.Василенко, І.Гринчук, Л.Гусейнова, Н.Згурська, В.Крицький, О.Лисенко, О.Ляшенко, І.Медведєва, М.Михаськова, В.Мішедченко, Н.Мозгальова, Т.Панасенко, Л.Паньків, О.Плотницька, Ю.Ростовська, Г.Саїк, І.Сипченко, Т.Стратан, О.Щербина та ін.), доводить, що окремі аспекти методичної компетентності вчителя музики ними досліджені.

Аналіз проведених досліджень показав, що важливими складовими процесу методичної підготовки майбутніх учителів музики є набуття спеціальних знань та вмінь, які забезпечують їх готовність до керівництва музично-інструментальною діяльністю. Тим часом аналіз науково-методичної літератури та практичного досвіду свідчить про існування суперечностей між:

- зростаючими об'єктивними вимогами суспільства до вчителя музики і недостатнім рівнем фахової підготовки у вузі;

- наявними знаннями студентів і умінням передавати їх у своїй педагогічній діяльності;

- виконавською і методичною підготовкою студентів у процесі навчання у педагогічному університеті.

Отже, більшість суперечностей у діяльності вчителя музики пов'язана з проблемою формування його методичної підготовки, що зумовлює пошук ефективних шляхів її удосконалення.

Актуальність окресленої проблеми, її теоретична і практична значущість для підготовки вчителів музики, здатних ефективно працювати у мінливих соціально-економічних умовах, зумовили вибір теми дисертаційного дослідження "Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки".

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедр фортепіанного виконавства і художньої культури НПУ імені М.П. Драгоманова і є складовою теми "Зміст, форми і методи фахової підготовки вчителів музики". Тема дисертації затверджена Вченою радою НПУ імені М.П. Драгоманова (протокол № 1287 від 29.09.2005 року) і узгоджена в Раді з координації досліджень у галузі педагогіки і психології в АПН України (протокол № 3 від 21.03.2006 року).

Об'єкт дослідження – процес навчання гри на музичних інструментах студентів ВНЗ педагогічного профілю.

Предмет дослідження – педагогічні умови та технологія формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки.

Мета роботи – обґрунтувати педагогічні умови, розробити та експериментально перевірити ефективність їх реалізації у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів музики у процесі інструментальної підготовки.

Гіпотеза дослідження – ефективність формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки значно підвищиться, якщо забезпечити такі педагогічні умови:

– цілеспрямований розвиток мотивації і вольових якостей студентів до процесу навчання;

– організацію навчання на основі доцільно відібраного теоретико-методичного матеріалу;

– активізацію виконавської діяльності студентів, що стимулює їх пізнавальний інтерес до музичного мистецтва і забезпечує продуктивність педагогічного мислення;

– орієнтацію студентів на самооцінку досягнутого рівня методичної компетентності.

Для досягнення поставленої мети дослідження і перевірки сформульованої гіпотези визначено такі **завдання:**

– на основі аналізу спеціальної та психолого-педагогічної літератури розкрити сутність і визначити теоретичні засади формування методичної компетентності майбутніх учителів музики;

– дослідити практичний стан методичної підготовки студентів педагогічних університетів і виявити особливості їх організації;

– розробити модель формування методичної компетентності майбутніх учителів музики, визначити критерії, показники та рівні її сформованості;

– визначити педагогічні умови та сформулювати принципи, необхідні для формування методичної компетентності студентів у процесі інструментальної підготовки;

– експериментально перевірити ефективність запропонованих педагогічних умов шляхом проведення дослідно-експериментальної роботи.

Методологічну та теоретичну основу дослідження становлять філософські положення системного підходу до вивчення педагогічних явищ і процесів (В.Андрущенко, В.Загвязинський, І.Зязюн, В.Кремень та ін.); концептуальні ідеї психології і педагогіки щодо провідної ролі діяльності у формуванні особистості (Г.Балл, І.Бех, В.Бондар, В.Семиченко, С.Сисоєва та ін.); теорії компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах (А.Андреєв, Н.Бібік, Е.Зеєр, І.Зимня, О.Савченко, О.Овчарук, Дж.Ревен, А.Хуторський та ін.); праці провідних науковців у галузі теорії і методики музично-педагогічної освіти (Е.Абдуллін, Л.Арчажнікова, О.Олексюк, В.Орлов, О.Отич, Г.Падалка, Г.Побережна, О.Ростовський, О.Рудницька, В.Шульгіна, О.Щолокова); наукові розробки в галузі методики інструментального навчання (О.Алексєєв, Н.Кашкадамова, Є.Ліберман, В.Макаров, К.Мартінсен, Б.Міліч, Г.Нейгауз, С.Савшинський та ін.).

Методи дослідження: Для реалізації поставлених завдань використовувався такий комплекс методів: *теоретичні* – аналіз філософської, психологічної, педагогічної, музикознавчої та навчально-методичної літератури з метою узагальнення теоретичних питань щодо застосування компетентнісного підходу в процесі методичної підготовки майбутніх учителів музики; *емпіричні* – педагогічне спостереження, самоспостереження, самооцінка, анкетування та тестування, метод експертних оцінок, бесіди, створення спеціальних діагностичних ситуацій, педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний) для перевірки ефективності визначених педагогічних умов та сформованості методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки.

База дослідження. Дослідно-експериментальна робота виконувалась у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Рівненському державному гуманітарному університеті, Прикарпатському національному університеті ім. Василя Стефаника, Луганському національ-

ному університеті ім. Тараса Шевченка. На різних етапах дослідження експериментальною роботою було охоплено 340 студентів і 26 викладачів.

Організація дослідження. Дослідження здійснювалось у три етапи протягом 2003-2008 років. На першому етапі (2003-2006 рр.) вивчався стан розробки даної проблеми в її теоретичному аспекті. Була проаналізована література з теми дослідження; визначено об'єкт, предмет, гіпотезу, завдання і методи дослідження, конкретизовано основні поняття досліджуваної проблеми, виявлено і теоретично обґрунтовано основні психолого-педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки.

На другому етапі (2006-2007 рр.) було розроблено програму і методику констатувального і формувального експериментів, проведено констатувальне опитування студентів з метою виявлення рівнів їх методичної компетентності, виконано основну частину формувального етапу експерименту, систематизовано експериментальні дані, впроваджено результати дослідження у навчальний процес підготовки майбутнього вчителя музики.

На третьому етапі (2007-2008 рр.) проаналізовано і узагальнено результати формувального етапу дослідження, розроблено методичні рекомендації, проведено редагування і оформлення дисертації.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів: *вперше*

– науково обґрунтовано педагогічні умови формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки, що полягають у розвитку мотивації і вольових якостей студентів до процесу навчання; організація навчання на основі доцільно відібраного теоретико-методичного матеріалу; активізація виконавської діяльності студентів, що стимулює їх пізнавальний інтерес до музичного мистецтва і забезпечує продуктивність педагогічного мислення; орієнтація студентів на самооцінку досягнутого рівня методичної компетентності;

уточнено

– сутність поняття "методична компетентність учителя музики", його зміст та структуру;

набули подальшого розвитку

– теоретичні положення щодо формування методичної компетентності студентів педагогічних університетів у процесі інструментальної підготовки з урахуванням переходу до ступеневого навчання.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробці й апробації авторської методики поетапного формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки; створенні авторського лекційного курсу "Методика викладання гри на музичних інструментах" за кредитно-модульною технологією навчання. Сформульовані у дослідженні основні положення, зроблені висновки, викладений фактичний матеріал можуть бути використані для розробки

індивідуальних планів студентів за освітньо-кваліфікаційними рівнями "бакалавр" і "магістр", оновлення змісту фахових навчальних курсів з інструментальної підготовки, створення методичних рекомендацій і навчально-методичних посібників з метою удосконалення методичних знань та вмінь майбутніх учителів музики.

Результати дослідження впроваджено у навчально-виховний процес Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 237 від 11.03.09), Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 07-10/631 від 19.03.09), Інституту мистецтв Луганського національного університету імені Т.Шевченка (довідка № 1/593 від 12.03.09), Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника (довідка № 01-08/293 від 18.03.09).

Апробація результатів дисертації. Положення й висновки дисертації обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях: "Гуманістичні орієнтири мистецької освіти" (Київ, 2007); міжнародному науковому семінарі "Треті педагогічні читання пам'яті О.П. Рудницької" (Київ, 2005р.); науково-методологічному семінарі "Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти" (Чернівці, 2006р.); всеукраїнських науково-практичних конференціях: "Актуальні проблеми розвитку спеціальностей мистецького спрямування у контексті сучасної парадигми освіти" (Миколаїв, 2005р.); "Мистецько-педагогічна освіта (теорія, методи, технологія)" (Кривий Ріг, 2006р.); "Теорія і практика естетичного виховання в умовах соціокультурної трансформації" (Бердянськ, 2006р.); "Реалізація компетентнісного підходу у педагогічній освіті як однієї з вимог входження в європейський освітній простір" (Глухів, 2006р.); "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України" (Рівне, 2008р.); науково-практичній конференції викладачів Рівненського педагогічного університету (Рівне, 2007р.).

Положення і результати дослідження доповідались і обговорювались на засіданнях кафедри фортепіанного виконавства і художньої культури Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Вірогідність результатів дослідження забезпечується методологічною і теоретичною обґрунтованістю визначених позицій та положень; використанням комплексу різних взаємодоповнюючих методів дослідження у відповідності з предметом, метою і завданнями дослідження; системним, кількісним і якісним аналізом його результатів.

Публікації. За темою і результатами дослідження видано 9 публікацій, з них – 7 у провідних фахових виданнях.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації – 232 сторінки, основний

зміст роботи викладено на 186 сторінках. Дисертація ілюстрована таблицями, схемами, гістограмами та діаграмами. Список використаних джерел включає 264 найменування, з них 6 – іноземною мовою.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі подано загальну характеристику роботи, обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, визначено об'єкт, предмет і мету дослідження, сформульовано його гіпотезу та завдання, розкрито методологічні та теоретичні засади означеного феномена, охарактеризовано методи дослідження, висвітлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження її результатів.

У першому розділі – *"Теоретичні засади формування методичної компетентності майбутніх учителів музики"* – розглянуто наукові підходи до визначення сутності основної дефініції дослідження "методична компетентність", а також з'ясовано зміст та особливості методичної компетентності вчителя музики в процесі інструментальної підготовки.

На основі результатів вивчення наукової літератури доведено, що поняття "методична компетентність" відображає готовність та здатність людини професійно виконувати педагогічні функції у відповідності до сучасних вимог. Рівень методичної компетентності має індивідуальний характер і пов'язаний з успішністю життєвого шляху та професійної діяльності кожної особистості. Водночас підкреслюється, що вирішення проблеми підвищення методичної компетентності стає важливою умовою забезпечення конкурентної спроможності на сучасному вітчизняному й міжнародному ринку праці.

З метою вивчення специфіки методичної підготовки вчителя музики в дослідженні розглянуто і узагальнено психолого-педагогічні надбання у галузі фортепіанного виконавства, які формувалися протягом тривалого історичного періоду і становлять цілісну теоретико-методичну систему. В її основі закладені такі вихідні положення: необхідність виховання освіченого і гармонійно розвинутого музиканта (Р.Шуман, Й.Гофман, В.Пухальський, Г.Нейгауз, Б.Печерський, В.Макаров та ін.); пріоритетна роль слухового методу навчання, важливість розробки багатої звукової палітри, різноманітних прийомів звуковидобування (Ф.Ліст, Ф.Блюменфельд, К.Мартінсен, Г.Ципін, Г.Артоболевська); гармонійне поєднання технічних прийомів, музичного мислення і навичок художнього виконання (Ф.Шопен, К.Ігумнов, Л.Баренбойм, Я.Мільштейн, К.Михайлов, Б.Міліч, Р.Савицький, О.Шульпяков, Н.Дьяченко, Ю.Полянський, І.Котляревський та ін.).

У роботі визначається, що розвиток методики фортепіанного навчання відбувається протягом тривалого історичного періоду і залежить від рівня накопичення естетичного досвіду, розвитку техніки фортепіанного виконавства та теоретико-методичного осмислення його закономірностей. Наукова база методик фортепіанного навчання забезпечується успадкуванням

традицій, узагальненням накопиченого в історії музичної освіти теоретичного й емпіричного знання, що дозволяє вирішувати актуальні питання сучасної підготовки майбутніх учителів.

Важливими механізмами формування методичних знань стає включення студентів у активну музично-пізнавальну діяльність, серед них виокремлюється: осмислення, інтерпретація та виконання, що дозволяє вважати музично-виконавську діяльність дієвим фактором, який значно впливає на становлення студента як педагога-музиканта.

Розглядаючи методичну компетентність під кутом зору ідей видатних педагогів і методистів, ми визначили, що ця дефініція може бути представлена як інтегроване утворення, в якому система фахових знань та вмінь, а також особистісних якостей стає джерелом ефективної професійної діяльності. Ця багаторівнева динамічна система організується за принципом єдності загального і особливого, зумовлюється об'єктивними (соціальними) та суб'єктивними (психологічними) чинниками, а її зміст набуває індивідуальної своєрідності, неповторності в кожній навчальній ситуації. Відповідно у змісті методичної компетентності вчителя музики в процесі інструментальної підготовки доцільно виділити когнітивний, операційний, аксіологічний, креативний блоки. Таким чином, проведений науково-теоретичний аналіз дозволив визначити *методичну компетентність вчителя музики як сформовану систему знань, умінь і практичного досвіду, котра зумовлена особливостями його індивідуально-психологічних характеристик та спрямовується на реалізацію музично-педагогічної діяльності з одночасною здатністю до самореалізації й постійного самовдосконалення.*

У другому розділі – *"Моделювання структури методичної компетентності майбутнього вчителя музики та педагогічні умови її формування"* – визначено структуру методичної компетентності майбутніх учителів музики; сформульовані принципи та визначені педагогічні умови, необхідні для її формування в процесі інструментальної підготовки.

Аналіз наукової літератури дозволив з'ясувати, що методична компетентність учителя музики характеризується інтегративністю, яка дотична до понять "професіоналізм", "кваліфікація", "здібності" та ін. Розгляд окремих її аспектів знайшов відображення у працях Е.Абдулліна, Л.Арчажнікової, О.Олексюк, В.Орлова, Г.Падалки, Л.Рапацької, О.Ростовського, О.Рудницької, В.Шульгіної, О.Щолокової, у яких представлена педагогічна стратегія, зорієнтована на підвищення фахових знань і професійних якостей майбутнього вчителя музики.

Конкретизація цих положень у галузі музично-інструментального навчання відбувається завдяки реалізації нових підходів до фахової підготовки спеціалістів, які розробляються у дослідженнях О.Бурської, В.Буцяк, Л.Гусейнової, Н.Згурської, Є.Куришева, І.Мостової, Н.Мозгальової, М.Михаськової, О.Реброва, В.Ревенчук, М.Сибірякової-Хіхловської, Ши Цзінь Бо, О.Щербініної та ін. У працях зазначених авторів підкреслюється,

що формування і розвиток особистості фахівця здійснюється не лише у процесі сприймання та осмислення певних знань, а перш за все в індивідуальній музично-виконавській діяльності. Саме під час музикування студенти набувають багато специфічних знань, необхідних для майбутньої педагогічної діяльності. Чим краще вони оволодівають грою на музичних інструментах і відповідним музичним репертуаром, тим ефективнішим буде їх вплив на учнів. Урахування цього чинника дозволяє розглядати виконавську діяльність учителя музики як могутній інформаційний фактор, котрий впливає на становлення студента як педагога.

Разом з тим, двоступенева структура сучасної музично-педагогічної освіти (бакалавр – магістр) створює передумови поетапної педагогічної діяльності, набуття фахових знань і вмінь на основі попередньо набутого досвіду та поступового їх удосконалення в процесі підвищення кваліфікаційного рівня. Змістове наповнення та структурна організація методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки залежить від визначення її особливостей на кожному з цих ступенів. Відповідно до структури визначеної методичної компетентності вчителя, що охоплює когнітивний, операційний, аксіологічний і креативний блоки, у дослідженні детально розглядається зміст кожного з них.

На основі моделювання змістового наповнення цих блоків у роботі виділяються такі взаємопов'язані компоненти, а саме: когнітивно-інформаційний, операційно-регулятивний, емоційно-ціннісний, творчо-діяльнісний (акумулюючий), що надають цілісності процесу інструментальної підготовки студентів. Розроблена система компонентів виступає теоретичною базою для формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в умовах дослідно-експериментальної роботи. Вона реалізується за дотримання системи педагогічних умов, виявлених та обґрунтованих на підставі аналізу теоретичних джерел з проблеми дослідження.

До них віднесено:

– цілеспрямований розвиток мотивації і вольових якостей студентів до процесу навчання;

– організацію навчання на основі доцільно відібраного теоретико-методичного матеріалу;

– активізацію виконавської діяльності студентів, що стимулює їх пізнавальний інтерес до музичного мистецтва і забезпечує продуктивність педагогічного мислення;

– орієнтацію студентів на самооцінку досягнутого рівня методичної компетентності.

Зазначені педагогічні умови дозволяють організувати виконавську підготовку майбутніх учителів таким чином, що вони забезпечать у сукупності достатньо високий рівень їх методичної компетентності.

На основі аналізу науково-методичної літератури визначено базові організаційні форми робіт, які забезпечують зростання методичної

компетентності майбутніх учителів музики: індивідуально-практична, лекційно-семінарська, творчо-самостійна.

Індивідуально-практична робота є основним видом у тому розумінні, що вона безпосередньо спрямована на практичне оволодіння правилами, прийомами і засобами музичного виконавства й зумовлює успішне протікання інших видів робіт. Вона застосовується переважно в аудиторних умовах та охоплює навчально-виконавську діяльність, концертну практику і магістерське дослідження.

Індивідуально-практичні форми роботи вимагають від майбутніх учителів систематичності, наполегливості, витримки, відповідальності та інших естетико-творчих та морально-вольових якостей.

Тому емоційно-інтелектуальні особистісно-психологічні властивості виокремлюються нами у структурі майбутнього вчителя музики. Безпосередньо впливають на вирішення питань творчого характеру в процесі музично-педагогічної діяльності, що підтверджується дослідженнями ряду авторів, які довели зв'язок емоційно-інтелектуальної структури із здібностями та рівнем їх розвитку.

У контексті сказаного ми акцентуємо увагу на тому, що на характер індивідуально-практичної роботи суттєво впливають фактори психологічного порядку, які відносяться до емоційно-інтелектуальної сфери особистості і так чи інакше проявляються у їх навчальній діяльності. Отже, організація індивідуально-практичних форм роботи забезпечує підвищення емоційності та активізації творчого мислення майбутніх учителів музики.

Лекційно-семінарська форма роботи спрямовується на більш глибоку підготовку студентів у галузі методики музичного виконавства і музично-педагогічної діяльності. Систематична і цілеспрямована робота даного напрямку розвиває у студентів потребу постійно поглиблювати і розширювати свої знання, пробуджує інтерес до музично-педагогічної діяльності, збагачує її конкретними методичними прийомами. Цінність такої роботи полягає у тому, що майбутні педагоги набувають дослідних умінь і навичок (анотування і реферування статей і книг, робота з першоджерелами, з мемуарною і епістолярною літературою, документальними матеріалами) та вчаться класифікувати явища і узагальнювати педагогічні факти. Набутий дослідницький досвід стає необхідним підгрунтям для наступного етапу фахової діяльності вчителя – ознайомлення з основними методиками навчання гри на музичних інструментах, які були вироблені видатними українськими та європейськими педагогами.

У процесі вивчення курсу "Методика викладання гри на музичних інструментах" увага студентів зосереджується на усвідомленні педагогічних принципів видатних педагогів-піаністів: К.Черні, Ф.Блюменфельда, В.Пухальського, К.Михайлова, Г.Нейгауза, Г.Артоболевської, Б.Міліча та ін., а також на ознайомленні з досвідом їх педагогічної діяльності та різноманітними методами та підходами до навчання музики. Компаративний аналіз

їх методів підводить майбутніх педагогів до розуміння нагальних вимог щодо музичного розвитку учнів на різних етапах музичної освіти.

Творчо-самостійна форма роботи передбачає опосередковане часткове керівництво музично-педагогічною діяльністю з боку викладача й засновується на вмінні студентів достатньо самостійно вирішувати педагогічні завдання. Самостійна робота майбутніх учителів синтезує різні види навчальних і творчих завдань, які сприяють підвищенню рівня методичних знань та вмінню застосовувати їх на практиці. При цьому важливою педагогічною умовою успішного навчання студентів є використання різних творчих видів діяльності. Так у процесі вивчення курсу "Методика викладання гри на музичних інструментах" використовувалися не лише традиційні форми (лекції і семінари). Суттєвим доповненням їх стали:

– проблемні дискусії, під час яких студенти вільно виражають різні, іноді досить дискусійні думки і погляди, обговорюють основні питання методики фортепіанного навчання;

– аналіз основних методичних посібників, монографій, наукових статей у процесі самостійної роботи;

– організація практичних занять за фортепіано з елементами рольових педагогічних ігор;

– аналіз записів відомих піаністів з порівнянням їх виконавських особливостей;

– участь у колоквіумі з дитячого фортепіанного репертуару і його педагогічний аналіз;

– збір матеріалу та проведення експериментальних досліджень для написання магістерських робіт;

– ознайомлення з можливістю використання модульно-рейтингової технології в умовах навчання.

Відповідно до зазначених позицій ми розглядаємо методичну підготовку вчителя музики як навчальний процес, у якому забезпечується засвоєння студентами основних знань у галузі музичного мистецтва, а також виробляються уміння застосовувати різні методи навчання у самостійній музично-педагогічній діяльності.

Згідно з метою дисертаційного дослідження нами визначені педагогічні умови формування методичної компетентності майбутніх вчителів музики в процесі інструментальної підготовки, а саме: цілеспрямованого розвитку мотивації і вольових якостей студентів до процесу навчання; організації навчання на основі доцільно відібраного теоретико-методичного матеріалу; активізації виконавської діяльності студентів, що стимулює їх пізнавальний інтерес до музичного мистецтва і забезпечує продуктивність педагогічного мислення; орієнтації студентів на самооцінку досягнутого рівня методичної компетентності. Розроблена модель методичної підготовки майбутніх учителів музики на основі компетентнісного підходу графічно представлена на рис. 1.

Рис. 1 Модель методичної підготовки майбутнього вчителя музики

Визначена сутність та структура методичної компетентності в умовах інструментальної підготовки студентів дозволяє забезпечити цілісність і творчу спрямованість процесу навчання.

У **третьому розділі** – "*Дослідно-експериментальна робота з формування методичної компетентності вчителя музики*" – визначено і науково обґрунтовано критерії оцінювання рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх учителів музики; наведено результати констатувального експерименту; викладено основний зміст та хід формувального експерименту; проаналізовано та узагальнено результати експериментальної роботи.

Формування методичної компетентності майбутніх учителів музики має свою специфіку, яка полягає у постійному вирішенні поставлених перед ними музично-педагогічних завдань. Такий процес вимагає чіткого планування організаційних і дидактичних дій, зокрема забезпечення системи педагогічних умов формування методичної компетентності, комплексного застосування існуючих та спеціально розроблених програм з музично-інструментального навчання, встановлення оптимальних зв'язків між завданнями дидактичного й методичного характеру та їх послідовності.

Констатувальний етап педагогічного експерименту проводився з метою з'ясування стану сформованості методичної компетентності студентів у процесі інструментальної підготовки. Серед завдань – розробка і наукове обґрунтування критеріїв та діагностичних показників методичної підготовленості студентів у галузі інструментального навчання за визначеними структурними компонентами (когнітивно-інформаційним, операційно-регулятивним, ціннісно-орієнтаційним, творчо-діяльнісним); діагностування методичної компетентності студентів та виявлення їх ставлення до музично-педагогічної діяльності та з'ясування рівнів методичної компетентності студентів в умовах інструментальної підготовки відповідно до встановлених критеріїв та їх діагностичних показників.

Для аналізу об'єктивних і вірогідних даних констатувального експерименту була розроблена методика *педагогічної діагностики*, яка охоплювала ряд методів, а саме: спостереження, бесіди, анкетування, інтерв'ювання, тестування, експертне оцінювання і самооцінювання, творчі завдання, ранжування.

Діагностичні зрізи проводились під час занять з основного музичного інструмента (фортепіано), на семінарських заняттях курсу "Методика викладання гри на музичних інструментах" та педагогічної практики, а також у спеціально створених умовах за допомогою означених методів. Експертами виступили провідні викладачі Інститутів мистецтв, які отримали відповідні інструкції щодо організації, проведення і оцінювання результатів експерименту. Основна увага приділялась виявленню у студентів ставлення до власної музично-педагогічної діяльності та сформованості всіх компонентів методичної компетентності. Для обробки первинних даних використовувалися методи кількісної та якісної обробки отриманих результатів.

Зібрані емпіричні дані, здобуті з допомогою комплексу розроблених і адаптованих діагностичних методик, дозволили виділити низку недоліків, які спостерігаються під час інструментальної підготовки вчителя музики, й визначити три рівні сформованості методичної компетентності: високий (оптимальний), середній (достатній), низький (критичний). Застосування у констатувальному експерименті методики інтегральної оцінки рівнів сформованості методичної компетентності на основі критеріально-рівневого підходу засвідчило, що здебільшого майбутні вчителі музики низького (51,4%) та середнього (42,3%) рівнів. Високого рівня досягло всього 6,3% студентів. Таким чином результати дослідження довели необхідність застосування спеціальної технології формування методичної компетентності студентів у процесі інструментальної підготовки.

Виходячи з мети та завдань дослідження та ґрунтуючись на основних положеннях компетентнісного підходу, музикознавчої та науково-методичної літератури, а також власному педагогічному досвіді, було розроблено технологію інструментального фахового навчання, спрямовану на підвищення рівня методичної компетентності студентів. У її основу покладено реалізацію визначених педагогічних умов, варіативне використання комплексу загальнодидактичних та спеціальних методів навчання, застосування різноманітних творчих завдань.

Практична перевірка результатів впровадження запропонованої технології відбувалась під час проведення формувального експерименту. Шляхом дослідницького пошуку було виділено три етапи (фахово-орієнтований, інформаційно-аналітичний, творчо-самостійний), кожний з яких характеризувався певною метою та завданнями.

Основними завданнями першого – *фахово-орієнтованого* етапу стали: установка в процесі навчання студентів на зацікавленість музично-педагогічною діяльністю, спрямування їх пізнавального інтересу на проблеми музичного навчання, осмислення провідних засобів музичної виразності, технічної складності творів і шляхів її подолання. Ці завдання вирішувались за допомогою таких методів: пояснювально-ілюстративного, частково-пошукового (евристичного), проблемного викладу навчального матеріалу; активізації зорових, слухових і дотикових асоціацій, самоконтролю за власним виконанням музичних творів.

Другий – *інформаційно-аналітичний* етап спрямовувався на поглиблення теоретичних знань, необхідних для успішного здійснення майбутньої музично-педагогічної діяльності, і відбувався в процесі вивчення лекційного курсу "Методика викладання гри на музичних інструментах". Водночас продовжувалась робота над формуванням готовності студентів до взаємодії з музичним мистецтвом, адекватного використання вербальних і невербальних комунікативних засобів впливу на учнів. З метою набуття студентами досвіду в галузі музично-педагогічної діяльності застосовувались такі методи роботи: аналіз педагогічних ситуацій, дискусії, бесіди, рольові ігри, моделювання уроків музики, планування творчих завдань.

Третій – *творчо-самостійний* етап передбачав креативне застосування студентами методичних знань та умінь під час педагогічної практики і кваліфікаційного державного іспиту. Завдання на цьому етапі вирішувались з допомогою таких методів: самостійного вивчення музичних творів різних жанрів, підбір навчального і концертного репертуару для учнів, обговорення результатів учнівських виступів, планування творчих завдань та їх оцінювання.

Після завершення формувального експерименту було проведено прикінцевий зріз, який проілюстрував позитивні зміни в рівнях сформованості методичної компетентності вчителів музики, що представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка сформованості методичної компетентності майбутнього вчителя музики

Рівні сформованості методичної компетентності	Експериментальна група				Контрольна група			
	Початок експерименту		Кінець експерименту		Початок експерименту		Кінець експерименту	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Високий	7	18.6	21	64.1	7	18.8	13	28.4
Середній	13	32.1	12	23.7	13	31.3	15	33.1
Низький	19	49.3	6	12.27	20	50.0	12	37.5

Отримані результати виявили значні відмінності у рівнях визначених критеріїв експериментальної і контрольної груп та підтвердили, що розроблена технологія є оптимальною для формування методичної компетентності студентів, що говорить про доцільність її застосування в системі вищої музично-педагогічної освіти. Обробка експериментальних даних методами математичної статистики підтвердила достовірність отриманих результатів і засвідчила ефективність формування у студентів методичної компетентності в процесі інструментальної підготовки.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу філософської, психолого-педагогічної та методичної літератури визначено, що важливою проблемою вітчизняної системи освіти є соціальне замовлення на підготовку вчителів, які володіють творчим, проектно-конструктивним і духовно-особистісним досвідом, уміють мобілізувати у професійній діяльності свої знання, уміння, а також способи виконання певних дій. За таких умов актуальним стає пошук нових форм і методів навчання на основі компетентнісного підходу. Аналіз сформованості методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки дозволив з'ясувати, що вона має індивідуальний характер і пов'язана з успішністю життєвого шляху та професійної діяльності кожної особистості. Методична компетентність учителя музики є сформованою системою знань, умінь і практичного

досвіду, котра зумовлена особливостями його індивідуально-психологічних характеристик і спрямовується на реалізацію музично-педагогічної діяльності з одночасною здатністю до самореалізації і постійного самовдосконалення.

2. Внаслідок аналізу наукової літератури обґрунтовано структуру методичної компетентності майбутніх учителів музики, яка містить когнітивний, операційний, аксіологічний і креативний блоки. Врахування їх змістового наповнення дозволило виділити чотири взаємопов'язаних компоненти, а саме: когнітивно-інформаційний, операційно-регулятивний, емоційно-ціннісний, творчо-діяльнісний (акумулюючий), які надають цілісності процесу інструментальної підготовки. Розроблена структура компонентів стала основою для формування методичної компетентності студентів в умовах дослідно-експериментальної роботи.

3. Шляхом дослідницького пошуку встановлено, що ефективність формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментального навчання залежить від дотримання таких педагогічних умов: цілеспрямованого розвитку мотивації і вольових якостей студентів до процесу навчання; організації навчання на основі доцільно відібраного теоретико-методичного матеріалу; активізації виконавської діяльності студентів, що стимулює їх пізнавальний інтерес до музичного мистецтва і забезпечує продуктивність педагогічного мислення; орієнтації студентів на самооцінку досягнутого рівня методичної компетентності.

4. На підставі наукового обґрунтування моделі методичної компетентності майбутнього вчителя музики, врахування специфіки його роботи в класі музичного інструмента було визначено критерії та показники сформованості методичної компетентності. Когнітивно-інформаційний критерій характеризується такими показниками: системністю і глибиною історико-теоретичних знань у галузі інструментального виконавства й методів роботи над творами різних жанрів, знання психолого-педагогічних основ розвитку музичних здібностей в умовах навчально-виховної роботи, володіння прийомами аналізу та синтезу, порівняння та узагальнення; операційно-регулятивний критерій включає такі показники: уміння визначати зміст і завдання уроку, контролювати навчальний процес, володіти різними формами проведення занять, встановлювати психологічний контакт з учнями, враховувати їх індивідуальні особливості; ціннісно-орієнтаційний критерій визначається такими показниками: стійкий інтерес до музичного мистецтва, розвинутий художній смак, здатність оцінювати музичні твори з позицій художності, уміння зацікавити учнів виконавським процесом; до показників творчо-діяльнісного критерію відносяться: творча ініціатива у створенні виконавської інтерпретації музичного твору, володіння інструментально-тембральними барвами, уміння формувати творче самопочуття учнів, психологічно готувати їх до концертних виступів.

Відповідно до розроблених критеріїв були визначені рівні сформованості методичної компетентності студентів у процесі навчання: низький (критичний), середній (базовий) та високий (оптимальний).

5. З'ясовано, що методичну компетентність студентів у процесі інструментальної підготовки доцільно реалізувати за такими етапами: фахово-орієнтований, інформаційно-аналітичний, творчо-самостійний, кожний з яких характеризувався певною метою та завданнями. Організація навчально-виховного процесу на кожному етапі експерименту забезпечила цілеспрямоване формування необхідних компонентів методичної компетентності та поступове підвищення їх рівнів. Про це свідчать значні позитивні зрушення в активізації пізнавальної діяльності студентів, суттєве розширення їх музичного кругозору, збагачення асоціативних зв'язків, набуття ґрунтовних оперативних знань та умінь, розвиток самостійності й креативності мислення у вирішенні музично-педагогічних завдань. Експериментально доведено, що розроблена технологія формування методичної компетентності органічно вписується у процес фахової підготовки студентів та значною мірою сприяє розвитку пізнавальної, організаційної, аксіологічної й креативної сфери особистості, дозволяє варіативно використовувати набуті знання у педагогічній діяльності.

6. Перевірка результативності проведеної дослідно-експериментальної роботи здійснювалась на основі порівняльного аналізу рівнів методичної компетентності студентів контрольної та експериментальної груп. Зростання якості музичного навчання відбулось за рахунок впровадження у навчально-виховний процес розробленої технології, що дозволило ефективно формувати музичний тезаурус студентів, накопичувати ціннісно-орієнтаційний досвід, стимулювати позитивну мотивацію навчання студентів.

Отримані в процесі аналізу показники виявили значні відмінності у рівнях визначених критеріїв експериментальної і контрольної груп та підтвердили, що розроблена технологія є оптимальною для формування методичної компетентності студентів, що доводить доцільність її застосування в системі вищої музично-педагогічної освіти. Обробка експериментальних даних методами математичної статистики обґрунтувала достовірність отриманих результатів і засвідчила ефективність формування у студентів методичної компетентності в процесі інструментальної підготовки.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів визначеної проблеми. До перспективних напрямків подальшого наукового пошуку відносяться питання формування компетентності вчителя в інших сферах його фахової підготовки, у його подальшій професійній діяльності.

Список опублікованих праць за темою дисертації:

1. Цюлюпа Н.Л. Зміст і завдання методичної підготовки майбутнього вчителя музики в галузі інструментального навчання / Н.Л. Цюлюпа // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія №14. Теорія і методика мистецької освіти: зб. наук. праць. – К.: НПУ, 2005. – Вип. 2. (7). – С. 79-82.

2. Цюлюпа Н.Л. Основні принципи викладання курсу "Теорія і методика фортепіанного навчання" в системі фахової підготовки вчителя музики /

Н.Л.Цюлюпа // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. Сухомлинського: зб. наук. праць. – Миколаїв: ДУ ім. В. Сухомлинського, 2006. – Вип. 12. – С. 203-208.

3. Цюлюпа Н.Л. Методична спрямованість інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики / Н.Л.Цюлюпа // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. Праць – Кривий Ріг: КДПУ, 2006. – № 16. – С. 228-234.

4. Цюлюпа Н.Л. Деякі аспекти викладання курсу "Методика навчання гри на музичних інструментах" у системі підготовки майбутніх учителів. / Н.Л.Цюлюпа: зб. наук. праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – Бердянськ: БДПУ, 2006. – № 2. – С. 128-133.

5. Цюлюпа Н.Л. Зміст і структура методичної компетентності педагога-музиканта /Н.Л.Цюлюпа // Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції "Гуманістичні орієнтири мистецької освіти". Серія № 14. – К.: НПУ, 2007. – Вип. 5(10). – С. 59-64.

6. Цюлюпа Н.Л. Методична підготовка майбутнього вчителя музики / Н.Л.Цюлюпа // Професійно-художня освіта України: зб. наук. праць. – Київ-Черкаси: "Черкаський ЦНТЕІ", 2007. – Вип. 4. – С. 207-213.

7. Цюлюпа Н.Л. Досвід формування фахової компетенції вчителя музики у процесі інструментально-методичної підготовки / Н.Л.Цюлюпа // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – Глухів: ГДПУ, 2008. – Вип. 8. – С. 252-256.

8. Цюлюпа Н.Л. Вдосконалення методичної підготовки в галузі інструментального навчання як умова професійної компетентності майбутніх вчителів музики / Н.Л. Цюлюпа // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матер. науково-методологічного семінару. – Чернівці: Зелена Буковина, 2006. – С. 71-74.

9. Цюлюпа Н.Л. Методичні засади формування фахової компетентності викладачів мистецьких дисциплін / Н.Л.Цюлюпа // Зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції "Історія становлення та перспективи розвитку духової музики в контексті національної культури України". – Рівне: Волинські обереги, 2008. – Вип. 3. – С. 120-123.

АНОТАЦІЇ

Цюлюпа Н.Л. Педагогічні умови формування методичної компетентності майбутнього вчителя музики в процесі інструментальної підготовки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02. – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. – Київ, 2009.

Дисертація присвячена проблемі формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі інструментальної підготовки. Виокремлені та експериментально перевірені педагогічні умови формування методичної компетентності майбутніх учителів музики, обґрунтована ефективність форм, методів і засобів формування методичної компетентності майбутніх учителів музики.

У роботі доведено, що врахування виділених педагогічних умов та поетапна реалізація педагогічних технологій стимулює позитивну мотивацію до навчання і забезпечує формування методичної компетентності майбутніх учителів музики.

Ключові слова: методична компетентність, майбутній учитель музики, педагогічна технологія формування методичної компетентності.

Цюлюпа Н.Л. Педагогические условия формирования методической компетентности будущего учителя музыки в процессе инструментальной подготовки. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата педагогических наук за специальностью 13.00.02. – теория и методика музыкального обучения. – НПУ имени М.П. Драгоманова. – Киев, 2009.

Диссертация посвящена исследованию проблемы формирования методической компетентности будущих учителей музыки в процессе инструментальной подготовки. Методическая компетентность учителя музыки рассматривается как сформировавшаяся система знаний, умений и практического опыта, которая обусловлена особенностями его индивидуально-психологических характеристик и направлена на реализацию музыкально-педагогической деятельности с одновременной способностью к самореализации и постоянному самоусовершенствованию.

В исследовании выделены структурные компоненты методической компетентности будущего учителя музыки, а именно: когнитивно-информационный, операционно-регулятивный, ценностно-ориентационный, творчески-деятельностный.

Теоретически обоснованы и экспериментально проверены педагогические условия формирования методической компетентности будущих учителей музыки: целенаправленное развитие мотивации и волевых качеств студентов в процессе обучения; организация обучения на основе целесообразно отобранного теоретико-методического материала; активизация исполнительской деятельности студентов, которая стимулирует их познавательный интерес к музыкальному искусству и обеспечивает продуктивность педагогического мышления; ориентация студентов на самооценку достигнутого уровня методической компетентности.

Изучение существующего состояния методической компетентности студентов осуществлялось в соответствии с разработанными критериями и показателями. Комплексное использование диагностических методов

(анкетирование, наблюдение за ходом учебного процесса) позволило диагностировать реально существующие уровни методической компетентности студентов, а также проследить за динамикой формирования её компонентов на разных этапах экспериментального обучения.

Разработана, теоретически обоснована и экспериментально проверена педагогическая технология, которая внедрялась на трёх этапах: профессионально-ориентированном, информационно-аналитическом и творчески-самостоятельном в процессе инструментальной подготовки студентов.

Целью первого, «профессионально-ориентированого», этапа стала установка в процессе обучения студентов на заинтересованность музыкально-педагогической деятельностью, направленность их познавательного интереса на проблемы музыкального обучения. Эти задачи решались следующими методами: проблемного изложения учебного материала; частично-поисковым (эвристическим); самоконтроля за собственным исполнением музыкальных произведений.

Целью второго, «информационно-аналитического», этапа стало углубление теоретических знаний, необходимых для осуществления будущей музыкально-педагогической деятельности. Реализовывался он в процессе изучения спецкурса «Методика преподавания игры на музыкальных инструментах». На этом этапе использованы такие методы работы: анализ педагогических ситуаций, дискуссии, беседы, моделирование уроков музыки, планирование творческих заданий.

Целью третьего, «творчески-самостоятельного», этапа стало творческое применение студентами методических знаний и умений во время ассистентской практики. Задания на этом этапе решались при помощи таких методов: самостоятельного изучения музыкальных произведений, обсуждения результатов выступления учеников, планирования творческих заданий и их оценивания.

Проведённое исследование подтвердило гипотезу о том, что формирование методической компетентности будущих учителей музыки будет более эффективным, если внедрить соответствующую педагогическую технологию, которая позволит стимулировать положительную мотивацию к обучению и обеспечит формирование методической компетентности будущих учителей музыки.

Ключевые слова: методическая компетентность, будущий учитель музыки, педагогическая технология формирования методической компетентности.

Tsiuliupa N.L. Pedagogical conditions of forming the methodological competence of future musician teachers in the process of instrumental preparation. – Manuscript.

Dissertation for getting a scientific degree of the candidate of pedagogical sciences on the speciality 13.00.02. – theory and methodic of music teaching. – National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov. – Kyiv, 2009.

The dissertation is devoted to the researching of the problem of forming the methodological competence of future music teachers in the process of instrumental preparation.

The methodological competence of a music teacher is defined as the system of knowledge, skills and practical experience, which is stipulated by the peculiarities of his individual psychological characteristics and is directed on the implementation of musical-pedagogical activity with synchronous ability to self-implementation and constant self-perfection.

This research points out the structural components of the methodological competence of future music teachers that is: cognitive-informational, operational, operational-regulative, valuable-orientational and creatively active.

Pedagogical conditions of forming the methodological competence of future music teachers are scientifically grounded and experimentally checked: the development of motivation and students' qualities in the process of education; the organization of teaching on the basic of selected theoretic-methodological material; the activization of performing activity of students which stimulates their cognitive interest to musical art and supplies the productivity of pedagogical thinking; the orientation of students on self-evaluation of the achieved level of methodological competence.

Pedagogical technology was elaborated and was inculcated in three stages: professional-orientated, informational-analytic and creatively independent.

Keywords: methodological competence, future musician teacher, pedagogical technology of forming methodological competence.